

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av medborgarskaps- och bosättningskraven i lagen om aktiebolag, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om öppna bolag och kommanditbolag, lagen om andelslag, prokuralagen, lagen om stiftelser samt vattenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Lagen om aktiebolag föreslås bli så ändrad att de medborgarskapskrav som gäller för aktiebolags stiftare, styrelsemedlemmar, verkställande direktör samt revisorer slopas och bosättningskraven ändras så att bostadsort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet jämföras med bostadsort i Finland. Propositionen gäller såväl fysiska personer som juridiska personer.

Enligt förslaget skall vidare de medborgarskaps- och bosättningskrav som stadgas i lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag,

lagen om öppna bolag och kommanditbolag, prokuralagen, lagen om stiftelser och vattenlagen ändras så att de motsvarar lagen om aktiebolag. Slutligen föreslås att handels- och industriministeriet i stället för statsrådet beviljar undantag från det i lagen om andelslag nämnda bosättningskravet för firmatecknare och handhavare av förvaltningen.

Propositionen har samband med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) och avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft samtidigt som detta.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	6. Beredningen av ärendet	8
1. Propositionens mål	3	7. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verknningar	9
2. Nuläge	3	8. Andra omständigheter som inverkat på propo- sitionen	9
2.1. Lagen om aktiebolag	3	DETALJMOTIVERING	10
2.2. Lagen om bostadsaktiebolag	3	1. Motivering till lagförslagen	10
2.3. Lagen om öppna bolag och kommandit- bolag	4	1.1. Lagen om aktiebolag	10
2.4. Lagen om andelslag	4	1.2. Lagen om bostadsaktiebolag	11
2.5. Prokuralagen	4	1.3. Lagen om öppna bolag och kommandit- bolag	11
2.6. Lagen om stiftelser	4	1.4. Lagen om andelslag	11
2.7. Vattenlagen	4	1.5. Prokuralagen	11
3. Lagstiftningen i vissa andra länder	5	1.6. Lagen om stiftelser	12
4. Orsakerna till ändringen	6	1.7. Vattenlagen	12
4.1. EES-avtalets bestämmelser om etablerings- rätt	6	2. Ikraftträdande	12
4.2. Betydelsen av medborgarskaps- och bo- sättningskrav	6	LAGTEXTER	13
5. Medel	7	BILAGOR	
5.1. Slopande av medborgarskapskravet	7	Parallelltexter	18
5.2. Översyn av bosättningskravet i överens- stämmelse med EES-avtalet	8		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens mål

Målet är att se över de medborgarskaps- och bosättningskrav som förekommer i de associationsrättsliga lagarna så att de överensstämmer både med de krav som ställs i EES-avtalet och med internationell praxis. De associationsrättsliga medborgarskaps- och bosättningskraven gäller stiftare, förvaltningsorgan och revisorer. Genom de ändringar som nu föreslås kommer EES-staternas medborgare att i fråga om företagsetablering likställas med finska medborgare. Dessutom blir det lättare för övriga utlänningar att delta i bolagens verksamhet.

Finland förbinder sig i EES-avtalet att se över sin lagstiftning enligt principen om icke-diskriminering samt att iaktta denna princip. Medborgarna inom EES skall således inom ramen för avtalets tillämpningsområde försättas i samma ställning som det egna landets medborgare. Bestämmelserna om etableringsrätten och rätten att fritt tillhandahålla tjänster förpliktar de avtalslutande staterna att utveckla sin lagstiftning så att medborgare i de avtalslutande staterna har rätt att etablera och administrera företag på motsvarande villkor som det egna landets medborgare.

Vidare föreslås det att de i lagen om andelslag nämnda behörighetsvillkoren och rätten att avvika från dem skall ändras så att de motsvarar de krav som ställs i lagen om aktiebolag.

2. Nuläge

2.1. Lagen om aktiebolag

Enligt 2 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag (701/85), skall stiftare av aktiebolag vara i Finland bosatt finsk, dansk, isländsk, norsk eller svensk medborgare. Högst hälften av stiftarna får dock vara bosatta i någon annat nordiskt land än Finland. Om styrelsemedlemmarna stadgas i 8 kap. 4 § att minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta i Finland och vara finska medborgare eller medborgare i annat nordiskt land. Av styrelsemedlemmarna får dock högst en tredjedel vara bosatta utanför Norden eller vara medborgare i något annat land än Finland eller annat nordiskt land. Om bolaget har ett förvaltningsråd gäller i enlighet

med 8 kap. 11 § 3 mom. lagen om aktiebolag samma medborgarskaps- och bosättningskrav som för styrelsemedlemmarna också förvaltningsrådets medlemmar. På likvidatorer skall enligt 13 kap. 6 § 2 mom. tillämpas samma stadganden som på styrelsemedlemmarna. Dessutom skall enligt 8 kap. 12 § 2 mom. på en firmatecknare som inte är styrelsemedlem eller verkställande direktör tillämpas de medborgarskaps- och bosättningskrav som bestäms i 8 kap. 4 §.

Undantag från de ovan nämnda medborgarskaps- och bosättningskraven har varit möjliga med handels- och industriministeriets tillstånd. Det har skett en markant ökning av antalet dispensansökningar till ministeriet under de senaste åren. År 1990 gjordes ca 300 ansökningar och år 1991 ca 490. Under den första hälften av 1992 hade redan 280 ansökningar kommit in. Ungefär 3/4 av ansökningarna gäller styrelsemedlemmars och verkställande direktörers medborgarskap eller hemvist och återstoden firmatecknares, prokuristers och stiftares medborgarskap eller hemvist. Ansökningarna har oftast bifallits när det har varit fråga om styrelsemedlemmar, men verkställande direktören har i regel förutsatts bo i Finland. Däremot har inga krav på medborgarskapet ställts.

I 10 kap. 3 § lagen om aktiebolag stadgas att minst en revisor skall vara i Finland bosatt finsk medborgare eller ett av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänt revisionsamfund. Enligt de av Centralhandelskammaren fastställda stadgarna för av Centralhandelskammaren och handelskammare godkända revisionsamfund kan som revisionsamfund godkännas i Finland registrerade aktiebolag eller andelslag. I fråga om revisorerna har det inte funnits någon möjlighet att medge undantag.

2.2. Lagen om bostadsaktiebolag

År 1991 gavs en ny lag om bostadsaktiebolag (809/91), genom vilken den tidigare lagen om bostadsaktiebolag (30/26) upphävdes. Enligt den tidigare lagen skulle lagen om aktiebolag tillämpas bl.a. på styrelsemedlemmar, disponenter och revisorer. I den nya lagen om bostadsaktiebolag togs inte in några medbor-

garskapskrav för bostadsaktiebolags styrelsemedlemmar, disponenter och revisorer. Bosättningskraven motsvarar dem som stadgas i lagen om aktiebolag. Enligt 53 § lagen om bostadsaktiebolag skall minst hälften av styrelsemedlemmarna och disponenten ha hemort i Finland, om inte handels- och industriministeriet beviljar undantag. Enligt 65 § lagen om bostadsaktiebolag skall en revisor vara bosatt i Finland eller vara en sammanslutning som har godkänts av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare.

2.3. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utlåningars företagsköp och fastighetsförvärv (RP 120/1992 rd) föreslås att lagen om rätt för utlåningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag (322/73) upphävs. Förslaget innebär att utländska fysiska personer och sammanslutningar inte behöver tillstånd för att grunda ett öppet bolag eller kommanditbolag eller för att ansluta sig till ett sådant.

I 10 kap. 2 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) stadgas om behörighetsvillkoren för revisorerna i sådana bolag som enligt lag skall ha revisor. Enligt paragrafens 2 mom. skall minst en revisor vara en i Finland bosatt finsk medborgare eller en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisionssammanslutning.

2.4. Lagen om andelslag

Enligt 69 § lagen om andelslag skall den som är styrelseledamot i ett andelslag vara myndig och här i landet bosatt finsk medborgare. På förvaltningsrådets ledamöter skall enligt 85 § 4 mom. tillämpas vad som stadgas om styrelseledamöterna. Enligt lagens år 1981 ändrade 76 § (371/81) får rätt att teckna firma inte ges den som är omyndig eller, utan statsrådets tillstånd, den som inte är här i landet bosatt finsk medborgare. Enligt 80 § lagen om andelslag kan det föreskrivas i stadgarna att styrelsen får utse någon av ledamöterna att under styrelsens inseende handha de löpande ärendena eller eljest viss del av förvaltningen. Den

som utses skall vara en här i landet bosatt finsk medborgare. Statsrådet kan bevilja undantag från dessa krav. Det har dock sällan förekommit dispensansökningar som gällt andelslags styrelseledamöter och förvaltare.

Enligt 88 § lagen om andelslag får endast den vara revisor som är en här i landet bosatt finsk medborgare. I detta avseende finns det ingen möjlighet att bevilja undantag.

2.5. Prokuralagen

Enligt 4 § (702/85) prokuralagen skall prokurist i aktiebolag och andelslag vara bosatt i Finland. Dessutom skall prokuristen uppfylla de krav beträffande medborgarskap som är stadgade i fråga om firmatecknare i andelslag och aktiebolag. Den som är prokurist i ett andelslag skall således alltid vara i Finland bosatt finsk medborgare, om inte handels- och industriministeriet beviljar undantag. Medborgarskapskraven för aktiebolags firmatecknare bestäms med tillämpning av 8 kap. 12 och 4 §§ lagen om aktiebolag. Den som är prokurist i ett aktiebolag och som inte är styrelsemedlem eller verkställande direktör skall således vara en i Finland bosatt medborgare i Finland eller något annat nordiskt land, om inte handels- och industriministeriet beviljar undantag.

2.6. Lagen om stiftelser

Enligt 9 § (349/87) lagen om stiftelser skall stiftelse ha en styrelse som består av en ordförande och minst två andra medlemmar. Medlemmarna i en stiftelses styrelse skall vara i Finland bosatta finska medborgare, om inte statsrådet medger undantag. Detsamma gäller en stiftelses namntecknare. Genom stiftelseförordningen (1045/89) har statsrådets uppgifter till denna del överförts på justitieministeriet.

2.7. Vattenlagen

I 5 kap. vattenlagen (264/61) stadgas om flottningsföreningar som bildas för samfällad flottning av virke. Enligt 5 kap. 53 § (629/91) vattenlagen får endast i Finland bosatta finska medlemmar vara styrelsemedlemmar. Jord- och skogsbruksministeriet kan i särskilda fall meddela tillstånd till att en utlåning eller i

utlandet bosatt finsk medborgare får vara medlem av styrelsen. Antalet sådana medlemmar får dock inte överstiga en tredjedel av hela antalet medlemmar.

I 8 kap. vattenlagen stadgas om bolag för vattenreglering. På sådana bolags styrelse skall enligt 8 kap. 18 § tillämpas samma stadganden som i fråga om flottningsförening.

Enligt 5 kap. 59 § vattenlagen skall också den som är revisor för en flottningsförening vara i Finland bosatt finsk medborgare. Jord- och skogsbruksministeriet kan bevilja tillstånd till att en revisor får vara utlänning eller en utomlands bosatt finsk medborgare.

3. Lagstiftningen i vissa andra länder

Sverige

I Sverige trädde i början av detta år i kraft en lagändring som innebär att medborgarskapskraven slopas för aktiebolags stiftare, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, likvidatorer och revisorer. De lindrade kraven motiveras med strävandet att främja EFTA:s och EG:s gemensamma mål, dvs. fri rörlighet för personer, tjänster och kapital. Som motivering anfördes också att behandlingen av dispensansökningar är resurskrävande och att företagen uppfattar ansökningsförfarandet som onödigt och byråkratiskt.

Enligt Sveriges aktiebolagslag skall hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören vara bosatta i Sverige. Sveriges regering eller en av denna utsedd annan myndighet kan dock bevilja dispens från denna huvudregel. Också firmatecknare skall vara bosatt i Sverige, om inte Sveriges regering eller av den utsedd myndighet beviljar dispens. I fråga om revisorerna gäller inget bosättningskrav.

I en proposition som gavs sommaren 1992 föreslås att bosättningskraven i lagen om aktiebolag, banklagarna, försäkringslagarna och lagen om ekonomiska föreningar, vilka hos oss motsvarar andelslag, skall ändras så att bosättning inom EES jämställs med bosättning i Sverige. Vidare föreslås att om alla de som har rätt att teckna ett bolags firma är bosatta utanför Sverige, skall bolaget befullmäktiga någon i Sverige bosatt person att ta emot stämningar på bolaget.

Norge

I Norges lag om aktiebolag uppställs inga nationalitetskrav för bolagens organ. Hälften av styrelsemedlemmarna skall dock vara bosatta i Norge. För att bosättningskravet skall uppfyllas måste vederbörande ha bott i Norge de två senaste åren. Motsvarande bestämmelser gäller stiftare och firmatecknare.

I Norge avlät regeringen våren 1992 en på EES-avtalet baserad proposition i vilken det föreslås att bosättningskraven inte skall gälla inom EES bosatta personer som är medborgare i EES-stater.

Danmark

Enligt Danmarks lag om aktiebolag skall minst två tredjedelar av aktiebolags stiftare vara bosatta i Danmark, om inte industriministeriet beviljar dispens.

Verkställande direktören och minst hälften av styrelsemedlemmarna skall vara bosatta i Danmark, om inte industriministeriet beviljar dispens.

I fråga om medborgare i EGs medlemsstater har ett allmänt undantag stadgats från bosättningskravet för såväl stiftare som styrelsemedlemmar och verkställande direktören, i sådana fall som EG-direktiven är tillämpliga på (fri rörlighet för arbetskraft och etableringsrätt).

Tyskland

Tysklands lag om aktiebolag innehåller inga medborgarskaps- eller bosättningskrav beträffande bolagsstyrelsen eller förvaltningsrådet. Inte heller ställs några begränsningar i fråga om stiftarnas medborgarskap eller bosättning.

Förenade Konungariket

Englands Companies Act 1985 gäller alla bolag som bedriver verksamhet utan personligt ansvar. Lagen har inga bestämmelser om stiftarnas och bolagsledningens medborgarskap eller bosättning.

Frankrike

Inte heller i Frankrike uppställs för styrelse-

medlemmarna några allmänna medborgarskaps- eller bosättningskrav. Däremot skall verkställande direktören, vice verkställande direktören och styrelsens ordförande vara franska medborgare. Medborgare i EG:s medlemsländer jämställs med franska medborgare.

4. Orsakerna till ändringen

4.1. EES-avtalets bestämmelser om etableringsrätt

Bestämmelser om etableringsrätten finns i kapitel 2 i EES-avtalet. Enligt artikel 31 får det inom ramen för bestämmelserna i detta avtal inte förekomma några inskränkningar för medborgare i en EG-medlemsstat eller i en EFTA-stat att fritt etablera sig på vilken som helst av dessa staters territorium. Detta skall även gälla rätten för medborgare i varje EG-stat eller EFTA-stat som är etablerad i någon av dessa stater att upprätta kontor, filialer eller dotterbolag. Etableringsfriheten gäller dels rätten att inrätta, dels rätten att leda företag under de förutsättningar som enligt etableringsstatens lagstiftning gäller dess medborgare. Medborgare i stater som hör till EES skall således enligt lagstiftningen ges samma bemötande som det egna landets medborgare.

Enligt artikel 34 i EES-avtalet skall bolag som bildats i överensstämmelse med en EG-medlemsstats eller EFTA-stats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom de avtalslutande staternas territorium likställas med fysiska personer när det är fråga om etableringsrätten.

Etableringsfriheten syftar till ett enhetligt marknadsområde, vars verksamhet är baserad på gemensamma regler och likvärdiga konkurrensförutsättningar. Tanken på en gemensam marknad uttrycks i EG:s stiftelseurkund, dvs. Romfördraget, vars grundläggande tankegång är fri rörlighet mellan medlemsstaterna för varor, människor, tjänster och kapital. Det allmänna diskrimineringsförbudet i artikel 7 i Romfördraget lyder: Inom detta fördrags tillämpningsområde och utan att inverka på någon av de särskilda bestämmelserna i detta fördrag skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Utöver det allmänna diskrimineringsförbudet bestäms i artikel 52 i Romfördraget om rätten för olika länders medborgare att fritt

etablera sig. Medlemsstaternas medborgare skall enligt artikeln ha rätt att på en annan medlemsstats territorium bilda företag av olika juridiska typer. Denna frihet inbegriper rätt för juridiska personer att i andra medlemsstater upprätta filialer, dotterbolag eller agenturer. Artikel 52 förbjuder både direkt och indirekt diskriminering.

EG-domstolen tog i sitt avgörande den 25 juli 1991 (ärende C-221/89, Factortame Ltd mm. v. Secretary of State for Transport) bl.a. ställning till om ett i nationell lagstiftning bestämt bosättningskrav är förenligt med EG:s bestämmelser om fri etableringsrätt. Domstolen ansåg att det strider mot artikel 52 i Romfördraget att som förutsättning för registreringen av ett fiskefartyg uppställa att fartygets ägare, chefer o.dyl. är bosatta i registreringsstaten. Domstolen ansåg dessutom att en i nationell lagstiftning medgiven dispensmöjlighet inte eliminerar det faktum att villkoret strider mot etableringsfriheten. Också enligt tidigare rättspraxis har bosättningskrav som påverkat möjligheterna att utnyttja etableringsfriheten i regel ansetts som förtäckt diskriminering på grund av nationalitet.

EES-avtalet stämmer till dessa delar överens med EG-rätten. Med stöd av artikel 6 i EES-avtalet är EG-domstolens avgörande bindande för Finland.

4.2. Betydelsen av medborgarskaps- och bosättningskrav

Alltsedan förra århundradet har Finlands associationslagstiftning uppställt medborgarskapskrav. Redan i 1895 års lag om aktiebolag stadgades det t.ex. att majoriteten medlemmarna i ett aktiebolags skall vara finska medborgare.

År 1969 föreslog kommittén för revision av lagstiftningen om aktiebolag i sitt betänkande (komm. bet. 1969:A20) att de i lagen om aktiebolag stadgade medborgarskapskraven skulle slopas. Ett av målen för beredningen av den samnordiska lagen om aktiebolag var att göra det lättare för nordiska företag att etablera sig i andra nordiska länder. Det föreslogs redan i det kommittébetänkandet att medborgarskapskravet för stiftare, styrelsemedlemmar och verkställande direktören skulle slopas och ersättas med domicilprincipen. Denna princip ansågs vara tillräcklig för att förverkliga hu-

vudsyftet, dvs. att de som står i ledningen för ett företag skall vara förtrogna med förhållandena i bolagets hemland. Enligt de nordiska aktiebolagskommittéernas åsikt fanns det då inte längre någon orsak eller ens möjlighet att inskränka liberaliseringen till att gälla endast de nordiska länderna. Kraven hade lindrats utan att de geografiska gränserna togs i betraktande. Vid den fortsatta beredningen av lagen om aktiebolag ville man dock hålla kvar medborgarskapskravet för en majoritet av stiftarna och styrelsemedlemmarna samt för verkställande direktören.

År 1985 lindrades bosättningskravet för medborgare i de övriga nordiska länderna. Att medborgarskapskravet utsträcktes till medborgare i de övriga nordiska länderna motiverades då (RP 190/1983 rd) med att möjligheterna att ställa en person inför ansvar för sin verksamhet i ett finländskt aktiebolag eller i sin egenskap av dess företrädare är desamma oberoende av om han är finsk medborgare eller medborgare i något annat nordiskt land.

Medborgarskapskravet har baserats på presumptionen att det egna landets medborgare är bättre insatta i sitt lands lagstiftning och förhållanden och att det finländska inflytandet därigenom kan säkerställas i företaget och de samhälleliga förhållandena i landet tryggas. Medborgarskapskravet har även ansetts utgöra en garanti för att bolagsledningen är förtrogen med Finlands lagstiftning och arbetsmarknadsförhållanden.

Dessa antaganden motsvarar emellertid inte längre de förhållanden som råder i vårt samhälle och inte heller den miljö där näringslivet numera verkar. En persons medborgarskap utgör inte längre någon garanti för att han är förtrogen med landets lagstiftning och förhållanden. Inte heller utgör medborgarskapet någon garanti för inflytande i ett bolag, särskilt inte om det utländska ägandet blir helt avreglerat. Det faktum att det är aktieägarna som utser bolagets ledning innebär i varje fall att utlänningar som äger ett företag har ett stort inflytande.

En allmän utgångspunkt för internationella avtal kan anses vara att diskriminering på grund av nationalitet inte får förekomma. Finland är medlem i OECD, dvs. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling. Syftet med OECD:s koder för kapitalrörelser och s.k. serviceavgifter (Code of liberalisation of capital movements och Code of liberalisa-

tion of current invisible operations) är att successivt undanröja bl.a. hindren för direkta placeringar, värdepappershandel, fastighetsinvesteringar och företagsetableringar. Utlänningar skall ha rätt att i medlemsstaterna upprätta företag och filialer, utvidga etablerade företag och filialer samt förvärva äganderätten till existerande företag. Etableringsrätten innebär dessutom rätt att driva företag. Ett av OECD:s mål är att utländskt ägda företag i medlemsstaterna skall bemötas på samma villkor som företag vilka ägs av det egna landets medborgare.

5. Medel

5.1. Slopande av medborgarskapskravet

En internationell jämförelse visar att vår gällande lagstiftning är synnerligen sträng vad beträffar medborgarskaps- och bosättningskraven. I och med det ökade internationella umgänget har medborgarskapskravet förlorat sin tidigare betydelse också för Finlands vidkommande. I länderna med marknadsekonomi har företagsverksamheten i hög grad internationaliserats och samhällsekonomierna har integrerats med varandra. En förutsättning för internationaliseringen är att andra länders medborgare ges samma rättigheter i Finland som våra medborgare har i dessa länder. Ömsesidigheten skall gälla både etablerings- och administreringsrätten.

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om utlänningars företagsköp och fastighetsförvärv (RP 120/1992 rd) föreslås det att lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39), dvs. den s.k. begränsningslagen upphävs. Andra lagar som föreslås bli upphävda är lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag samt lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier (224/39). Enligt propositionen skall ägandet av aktier och fastigheter avregleras nästan helt. Endast företagsköp som berör de viktigaste finländska företagen kommer under en viss övergångsperiod att regleras genom en särskild lag. Dessutom kommer förvärv av fritidsfastigheter att begränsas.

Om medborgarskapskraven bibehålls för medborgare i stater utanför EES blir följden

den att en medborgare i någon av dessa utomstående stater skulle kunna äga ett finländskt företag i dess helhet men att han inte utan dispens kunde vara t.ex. verkställande direktör för sitt bolag. Om utländskt ägande, dvs. kapitalplaceringar, tillåts i Finland och ett eventuellt ökat utländskt inflytande i vårt land således accepteras, måste också administreringen av dessa kapital tillåtas.

Det är meningen att stadganden om tillsynen av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv skall ges i samband med avregleringen av utländskt ägande. Utländska bolag förutsätts bl.a. ansöka om tillstånd för att förvärva fastigheter inom gränzonen och skyddsområden samt för fritids- och rekreationsbruk. Förvärvstillstånd för dessa fastighetskategorier förutsätts också sådana finländska sammanslutningar ha, där utomlands bosatta personer har bestämmanderätt. Rätten att förvärva fastigheter är således bunden till bestämmanderättsförhållandena, vilket betyder att det i och för sig saknar betydelse vem som har bildat bolaget eller administrerar det.

Med beaktande av EES-avtalet, den internationella ekonomiska integrationsutvecklingen i övrigt samt avregleringen av det utländska ägandet föreslås det därför att medborgarskapskraven i bolagslagarna slopas i sin helhet, inte enbart i fråga om medborgare i EES-stater.

5.2. Översyn av bosättningskravet i överensstämmelse med EES-avtalet

Bosättningskravet har motiverats bl.a. med att ett aktiebolag alltid i Finland måste ha en ansvarig företrädare som de myndigheter, borgenärer, aktieägare, företag och privatpersoner kan vända sig till, vilka står i affärsförhållande till bolaget. Dessutom är det viktigt att bolaget vid behov kan stämmas inför rätta och att eventuella domar kan verkställas.

I september 1988 undertecknade EG- och EFTA-staterna en konvention om behörig domstol samt erkännande och verkställighet av domar (den s.k. Luganokonventionen). Enligt konventionen, som tillämpas i privaträttsliga ärenden, skall en dom som givits i en fördragsslutande stat erkännas och verkställas oberoende av vilken omständighet domstolen har baserat sin behörighet på. Således skall en i

Finland given dom, som gäller t.ex. här i landet uppkommen skadeståndsskyldighet, erkännas och verkställas också i fråga om en person som har hemort eller hemvist i någon annan fördragsslutande stat. Medborgarskapet har inte längre någon betydelse heller i detta sammanhang.

Luganokonventionen trädde internationellt i kraft den 1 januari 1992. För Finlands del har en proposition om godkännandet av konventionen och vissa bestämmelser i de därtill anslutna protokollen (RP 177/1992 rd) givits i september.

Endast EES-staterna har anslutit sig till Luganokonventionen. Det har därför ansetts motiverat att lindra bosättningskravet endast för dessas vidkommande. Med beaktande av bl.a. de övriga nordiska ländernas förslag anses det inte vara motiverat att i denna proposition föreslå ett fullständigt slopande av bosättningskravet.

I den proposition som för närvarande bereds vid handels- och industriministeriet om ändring av lagen angående rätt att idka näring torde föreslås att näringsidkare skall ha en företrädare med hemort i Finland som har rätt att på näringsidkarens vägnar ta emot stämningar och andra delgivningar. Om samtliga styrelsemedlemmar och verkställande direktören är bosatta utanför Finland, skall bolaget enligt förslaget dock alltid till handelsregistret göra anmälan om en företrädare med hemort i Finland. De som har intresse av att kontakta bolaget kan således i praktiken alltid nå dess företrädare.

6. Beredningen av ärendet

Utkastet till denna proposition har beretts som tjänstearbete vid justitieministeriet. Eftersom det förekommer medborgarskaps- och bosättningskrav också i associationsrättsliga författningar som hör till andra ministeriers förvaltningsområden, har ministerierna i samarbete koordinerat de ändringar som EES-avtalet föranleder.

Utlåtanden om propositionsutkastet har begärts från utrikesministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet, patent- och registerstyrelsen, Helsingfors magistrat, länsstyrelsen i Nylands län, Industrins Centralförbund,

Finlands Utrikeshandelsförbund, CGR-föreningen, GRM-revisorsföreningen, Centralhandelskammaren, Företagarnas Centralförbund i Finland FCFF samt Finlands Advokatförbund.

Utlåtandena ställer sig huvudsakligen positiva till förslaget, både vad gäller slopandet av medborgarskapskravet och ändringen av bosättningskravet. De synpunkter som framförs i utlåtandena har i den mån det varit möjligt beaktats vid den slutliga utformningen av propositionen. I ett av utlåtandena påtalas behovet av att utreda forumstadgandena i lagen om aktiebolag, eftersom förslaget innebär att t.ex. alla de som hör till bolagsledningen kan vara bosatta någon annanstans än i Finland. Till denna del utreds saken alltjämt i justitieministeriet.

Propositionen har fått sin slutliga utformning som tjänstearbete vid justitieministeriet.

7. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

Den föreslagna ändringen innebär att antalet dispensansökningar till handels- och industriministeriet kommer att minska. Några dispensansökningar på grund av medborgarskap behövs inte längre i det fall att medborgarskapskraven helt faller bort. Antalet ansökningar om undantag från bosättningskravet minskar i och med att det inte längre kommer att behövas dispens för personer som är bosatta i EES-länder. Ändringen kommer för handels- och industriministeriets vidkommande att betyda att resursbehovet för handläggningen av dispensansökningar minskar så pass mycket att uppskattningsvis en tjänstemans arbetsinsats kan tas i anspråk för andra ändamål.

Enligt 8 § (1555/91) lagen angående stämpelskatt skall resolutioner genom vilka en utlänning beviljas tillstånd att tillhöra ett aktiebolags eller andelslags styrelse eller att vara prokurist eller tjänsteman i ett dylikt beläggas med 1 400 marks stämpel. Förslaget innebär att denna skatteavkastning faller bort.

8. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

Regeringens proposition med förslag till änd-

ring av de arbetsrättsliga stadgandensom har samband med avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (RP 109/1992 rd) innehåller också förslag till ändring av 44 och 48 §§ personalfondslagen som innebär att medborgarskaps- och bosättningskraven för styrelsemedlemmar och revisorer slopas. Propositionen gavs i juni 1992.

Kommissionen för utvecklande av revisionsystemet föreslår i sitt betänkande (komm. bet. 1992:14) att det stiftas en allmän lag om revisionsystemet och revision. Lagen föreslås gälla revision av sådana bokföringsskyldiga som avses i bokföringslagen (655/73) och på deras revisorer. I den allmänna lagen om revisorer föreslås bl.a. stadganden om behörighetsvillkoren för revisorer. I anslutning därtill föreslås bl.a. 10 kap. 3 § lagen om aktiebolag bli upphävd. Lagrummet stadgar om revisorernas medborgarskap och hemvist. Det är också annars meningen att i lagen om aktiebolag precisera stadgandena om revision och revisorer så att de motsvarar EG:s åttonde direktiv om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper (84/253/EEG). Regeringens proposition med förslag till revisionslag kommer dock att avlåtast först 1993. I detta sammanhang ändras därför de stadganden om revisorer som finns i bolagslagarna, så att de stämmer överens med EES-avtalet.

Som det nämndes tidigare, kommer i lagen angående rätt att idka näring att föreslås ett allmänt stadgande om att en näringsidkare alltid skall ha en företrädare med hemort i Finland. Det föreslagna stadgandet är viktigt för deras rättssäkerhet som har intressen att bevaka i förhållande till den näringsidkande sammanslutningen.

En totalrevidering av lagen om aktiebolag bereds av 1990 års aktiebolagskommission, som skall avlåta sitt betänkande hösten 1992. Kommissionen föreslår sannolikt ändringar bl.a. i aktiebolagens informationsskyldighet samt ändringar rörande stämningssedelgivning i fall där ett bolag inte i Finland har någon företrädare med rätt att teckna dess firma. Förslagen syftar till att förbättra deras rättssäkerhet som har intressen att bevaka i förhållande till aktiebolagen.

I denna proposition föreslås ändringar i de associationsrättsliga lagar som hänför sig till justitieministeriets förvaltningsområde. Motsvarande ändringar bereds av finansministeriet

i fråga om banklagarna, av social- och hälsovårdsministeriet i fråga om försäkringslagstift-

ningen samt av trafikministeriet i fråga om luftfarts- och sjölagen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om aktiebolag

2 kap. Aktiebolags bildande

1 §. I paragrafens 1 mom. föreslås enbart en teknisk ändring. Stiftare kan även framdeles vara en eller flera fysiska personer eller juridiska personer.

Paragrafens 2 mom. stadgar om stiftarnas bostadsort och hemort. Enligt förslaget skall minst hälften av stiftarna vara bosatta eller ha hemort inom EES. Handels- och industriministeriet föreslås alltjämt ha en möjlighet att på ansökan bevilja undantag i enskilda fall.

Bosättningskravet gäller på enahanda sätt såväl finska medborgare som medborgare i övriga stater. För att en person skall anses vara bosatt inom EES förutsätts hans boende där ha en viss varaktighet. Om t.ex. en person som är bosatt utanför EES tillfälligt vistas i sin fritidsbostad inom EES, kan han inte anses vara bosatt inom EES. Enbart en tillfällig vistelse i en viss stat t.ex. i samband med semester, ett enskilt arbetsuppdrag eller studier, räcker inte för att uppfylla bosättningskravet.

Förslaget till nytt 3 mom. anger de förutsättningar under vilka en juridisk person i detta sammanhang kan anses ha hemort inom EES. Förslaget grundar sig på artikel 34 i EES-avtalet. Den juridiska personen skall för det första ha bildats enligt lagstiftningen i någon EES-stat. EG:s bolagsrättsliga direktiv syftar till att samordna medlemsstaternas bolagslagstiftning. Det andra direktivet om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag, samt att bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga (77/91/EEG) reglerar bl.a. bildande av aktiebolag. Lagen om aktiebolag kommer inom övergångsperioden att ändras så att den

stämmer överens med EG:s bolagsrättsliga direktiv. Därutöver förutsätts juridiska personer ha antingen sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sitt huvudsakliga verksamhet i någon EES-stat.

Paragrafens 4 mom. motsvarar det nuvarande 3 mom.

8 kap. Bolagets ledning

4 §. I 1 mom. stadgas om det bosättningskrav som gäller bolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktör. Enligt momentet skall minst hälften av styrelsemedlemmarna vara bosatta inom EES. Därutöver skall i regel verkställande direktören vara bosatt inom EES.

Handels- och industriministeriet skall ha kvar möjligheten att bevilja undantag från bosättningskravet.

Bosättningskravet gäller enligt lagen om aktiebolag också styrelsens suppleanter (8 kap. 1 § 4 mom.) och vice verkställande direktören (8 kap. 3 § 3 mom.) samt likvidatorer (13 kap. 6 § 2 mom.). Om bolaget har ett förvaltningsråd skall på detta, i enlighet med 8 kap. 11 § 3 mom., tillämpas samma stadganden som på bolagets styrelse.

Bolagets firmatecknare skall enligt 8 kap. 12 § uppfylla motsvarande förutsättningar som verkställande direktören. En firmatecknare som inte är styrelsemedlem eller verkställande direktör, skall vara bosatt inom EES. Handels- och industriministeriet kan bevilja undantag också från detta krav.

10 kap. Revision och särskild granskning

3 §. I 1 mom. stadgas om revisorernas medborgarskap och bostadsort. Medborgarskapskravet föreslås bli slopat också för revisorernas vidkommande. Däremot föreslås i detta skede att minst en revisor skall vara bosatt inom EES. Därutöver kan som revisor verka

ett revisionssamfund som godkänts av Centralhandelskammaren eller en handelskammare.

1.2. Lagen om bostadsaktiebolag

Behörighetsvillkoren för styrelsemedlemmarna och disponenten i 53 § 1 mom. och för revisor i 65 § 1 mom. lagen om bostadsaktiebolag föreslås bli ändrade så att de stämmer överens med motsvarande stadganden i lagen om aktiebolag. Enligt den nu gällande 53 § i lagen om bostadsaktiebolag skall också disponenten ha hemort i Finland. Disponentens ställning i ett bostadsaktiebolag motsvarar i stor utsträckning verkställande direktörens i ett aktiebolag. Det föreslås därför att bosättningskravet för disponenten ändras i överensstämmelse med stadgandena om verkställande direktören i lagen om aktiebolag.

1.3. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag

De behörighetsvillkor för revisorer som stadgas i 10 kap. 2 § 1 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag föreslås bli ändrade i överensstämmelse med lagen om aktiebolag.

1.4. Lagen om andelslag

De i 69 § 1 mom. lagen om andelslag stadgade behörighetsvillkoren för andelslags styrelseledamöter föreslås bli ändrade. Enligt den gällande lagen har bosättnings- och medborgarskapskravet avsett hela styrelsen. I lagen om aktiebolag gäller medborgarskaps- och bosättningskravet däremot endast hälften av styrelsemedlemmarna. Eftersom det inte är skäl att i detta avseende ha strängare stadganden i lagen om andelslag än i lagen om aktiebolag, föreslås lagarnas bosättningskrav för styrelsemedlemmarna bli samordnade i detta sammanhang. Enligt förslaget skall hälften av ett andelslags styrelseledamöter vara bosatta i en EES-stat. På ett andelslags förvaltningsråd skall på motsvarande sätt tillämpas vad som stadgas om styrelseledamöterna.

Enligt den gällande lagen om andelslag får en styrelseledamot inte vara omyndig. Av tekniska skäl föreslås stadgandet om saken bli flyttat till 2 mom. Momentet föreslås bli så

ändrat att inte heller den som är försatt i konkurs får vara ledamot av ett andelslags styrelse. Det föreslagna stadgandet stämmer således överens med de övriga bolagslagarna.

I 76 § 1 mom. lagen om andelslag stadgas om firmatecknare och i 80 § 1 mom. om handhavande av andelslags förvaltning. Till dessa delar motsvarar de föreslagna stadgandena dem som föreslås i lagen om aktiebolag. I 88 § 1 mom. lagen om andelslag stadgas om revisorer. Momentet föreslås bli ändrat så att revisorerna skall vara bosatta inom EES. Därutöver föreslås att momentet samordnas med de stadganden om revisorer som finns i de övriga bolagslagarna, på så sätt att kravet att revisor skall vara myndig byts ut mot ett stadgande om att en revisor inte får vara omyndig eller försatt i konkurs.

Enligt den gällande lagen kan statsrådet bevilja undantag för ett andelslags firmatecknare och handhavaren av förvaltningen. I fråga om styrelseledamöterna har dispensärendena genom en ändring av lagen om andelslag år 1989 överförts till handels- och industriministeriet.

I fråga om ikraftträdandet föreslås särskilda stadganden om sådana situationer där såsom styrelseledamot, firmatecknare eller som en sådan handhavare av förvaltningen som avses i 80 § verkar en person som har försatts i konkurs när lagen träder i kraft. En sådan person kan fortsätta sköta uppdraget också efter att lagen trätt i kraft. Efter ikraftträdandet kan emellertid inte längre utses en person eller till registermyndigheten göras anmälan om en person som är försatt i konkurs. Har före ikraftträdandet till styrelseledamot, firmatecknare eller förvaltningsdirektör valts en person som försatts i konkurs, skall andelslaget i det fall att valet inte ännu registrerats väljas en ny person till uppgiften.

1.5. Prokuralagen

Enligt förslaget skall 4 § prokuralagen ändras så att den uppfyller de förpliktelser som följer av EES-avtalet. En prokurist i aktiebolag och andelslag skall enligt huvudregeln vara bosatt i en EES-stat. Handels- och industriministeriet föreslås emellertid ha kvar sin rätt att bevilja undantag också för prokurister. Eftersom lagen om andelslag och lagen om aktiebolag föreslås bli så ändrade att medborgarskapskravet för

desss sammanslutningars firmatecknare slopas, behövs i prokuralagen inte längre någon hänvisning till dessa lagars stadganden om firmatecknare.

1.6. Lagen om stiftelser

I 6 § lagen om stiftelser anges vad en anmälan till stiftelseregistret skall innehålla. Eftersom medborgarskap enligt förslaget inte längre skall ha någon betydelse föreslås att 2 mom. 1 och 4 punkten ändras så att för styrelsemedlemmarna och namntecknarna utöver fullständigt namn skall anges deras bostadsort. Motsvarande ändring föreslås bli gjord i 7 § i vilken det stadgas om de uppgifter som skall antecknas i stiftelseregistret.

Enligt förslaget slopas det i 9 § 2 mom. lagen om stiftelser nämnda medborgarskapskravet för medlemmarna i en stiftelses styrelse, liksom motsvarande krav i lagen om aktiebolag. Enligt förslaget skall det emellertid förutsättas att medlemmarna i en stiftelses styrelse är bosatta i någon EES-stat.

Eftersom stiftelser inte huvudsakligen idkar näringsverksamhet, skall på dem inte heller tillämpas näringslagen och inte den där föreslagna bestämmelsen om en företrädare som har rätt att på näringsidkarens vägnar ta emot stämningar och andra delgivningar, om de som vanligtvis har rätt att handla på näringsidkarens vägnar är bosatta utom Finland. Eftersom stiftelser å andra sidan kan förvalta t.o.m. stora tillgångar är det viktigt att vid behov också kunna tillställa dem stämning och annan delgivning. Därför föreslås att det i lagen om stiftelser stadgas att minst en sådan person som enligt 10 § 3 mom. kan tillställas stämning eller annan delgivning skall vara bosatt i Finland. Det är alltså fråga om styrelsens ordförande eller en person som enligt 10 a § kan beviljas rätt att teckna stiftelsens namn. En stiftelse skall emellertid ha rätt att anhålla om undantag från kravet på bostadsort för både styrelsens medlemmar och namntecknarna.

I momentet föreslås vidare en teknisk ändring som gäller beviljande av undantag. Enligt 3 § stiftelseförordningen skall justitieministeriet avgöra de ärenden som enligt 9 § 2 mom. lagen om stiftelser ankommer på statsrådet. Det

föreslås nu att lagen om stiftelser ändras så att den motsvarar det läge som råder i enlighet med förordningen. Efter ikraftträdandet kommer 3 § stiftelseförordningen att ändras till denna del.

1.7. Vattenlagen

Enligt förslaget skall 5 kap. 53 § 1 mom. vattenlagen ändras så att medborgarskapskravet för medlemmar av en flottningsförenings styrelse slopas och bosättningskravet utsträcks till att gälla EES. Jord- och skogsbruksministeriet kan alltjämt bevilja undantag i enskilda fall.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli intaget det redan i den gällande lagen ingående stadgandet om att en styrelsemedlem inte får vara omyndig. Vidare föreslås att momentet samordnas med bolagslagarna genom ett stadgande om att inte heller den som är medlem av en flottningsförening får vara försatt i konkurs.

I 5 kap. 56 § finns en hänvisning till 53 § 1 mom. Paragrafen föreslås bli så kompletterad att hänvisningen avser också det ändrade 2 mom.

Enligt förslaget ändras 5 kap. 59 § så att på revisorerna tillämpas vad som stadgas om styrelsemedlemmarnas bostadsort. Detta innebär att en revisor skall vara bosatt inom EES och att han inte får vara omyndig eller försatt i konkurs.

Med stöd av vattenlagens hänvisningsstadganden (6 kap. 28 § 1 mom., 7 kap. 11 § 1 mom., 8 kap. 18 § 2 mom. samt 10 kap. 16 § 1 mom.) skall ändringen på motsvarande sätt gälla sysslomän för diknings-, vattenståndsreglerings- och avloppsbolag samt styrelsen för vattenregleringsbolag.

2. Ikraftträdande

Lagförslagen ansluter sig till EES-avtalet. Det föreslås därför att de träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78) 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 § 1 mom. och 10 kap. 3 § 1 mom., av dessa lagrum 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 9 augusti 1985 (701/85) och 8 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i sist nämnda lag, som följer:

2 kap.

Aktiebolags bildande

1 §

Aktiebolag kan bildas av en eller flera fysiska eller juridiska personer (*stiftare*).

Minst hälften av stiftarna skall vara bosatta eller, om stiftaren är en juridisk person skall den ha hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet medger undantag.

En juridisk person har hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det har bildats enligt lagstiftningen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om det har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhet i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara stiftare.

8 kap.

Bolagets ledning

4 §

Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar bolaget undantag.

10 kap.

Revision och särskild granskning

3 §

Minst en revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller vara ett sådant samfund som avses i 3 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag**om ändring av 53 och 65 §§ lagen om bostadsaktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 53 § 1 mom. och 65 § 1 mom. lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) som följer:

53 §

Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmarna och disponenten

Minst hälften av styrelsemedlemmarna samt disponenten skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar bolaget undantag.

65 §

Behörighetsvillkor för revisor

En revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller vara en sammanslutning som avses i 4 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

3.

Lag**om ändring av 10 kap. 2 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 kap. 2 § 1 mom. lagen den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) som följer:

10 kap.

Revision

2 §

Behörighetsvillkor för revisor

Minst en revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller vara en sammanslutning som avses i 2 mom.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor. Revisorn skall ha en sådan kännedom om bokföring och ekonomiska angelägenheter som med hänsyn till bolagets verksamhet behövs för uppdraget.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

4.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54) 69 §, 76 § 1 mom., 80 § 1 mom. och 88 § 1 mom.,

av dessa lagrum 69 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1989 (1240/89) och 76 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 29 maj 1981 (371/81), som följer:

69 §

Minst hälften av styrelseledamöterna skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar andelslaget undantag.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara styrelseledamot.

76 §

På firmatecknare tillämpas vad som i 69 § stadgas om styrelseledamöter.

80 §

I stadgarna kan bestämmas att styrelsen får utse någon av ledamöterna att under styrelsens inseende handha de löpande ärendena eller annars en viss del av förvaltningen. Styrelsen kan också i stadgarna bemyndigas att ge sådan behörighet åt någon som inte hör till styrelsen. Bemyndigande får likväl inte ges åt den som är omyndig eller försatt i konkurs och inte heller utan handels- och industriministeriets tillstånd

åt den som inte är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

88 §

En revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor. En revisor skall ha den insikt i bokföring och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till andelslagets verksamhet behövs för uppdraget.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Vad denna lag stadgar om den som är försatt i konkurs skall dock inte tillämpas på en sådan styrelseledamot, firmatecknare eller i 80 § lagen om andelslag nämnd handhavare av andelslagets förvaltning som har försatts i konkurs innan denna lag har trätt i kraft.

5.

Lag

om ändring av 4 § prokuralagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* 4 § prokuralagen av den 2 februari 1979 (130/79), sådant detta lagrum lyder i lag av den 9 augusti 1985 (702/85), som följer:

4 §

En prokurist i aktiebolag och andelslag skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar aktiebolaget eller andelslaget undantag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

6.

Lag

om ändring av lagen om stiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 6 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 7 § 1 mom. 2 punkten och 9 § 2 mom. lagen den 5 april 1930 om stiftelser (109/30),
dessa lagrum sådana de lyder, 6 § 2 mom. 1 och 4 punkten och 7 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 13 juli 1964 (400/64) samt 9 § 2 mom. i lag av den 27 mars 1987 (349/87), som följer:

6 §

En stiftelse skall anmälas till stiftelseregistret inom sex månader efter det tillståndet att grunda den beviljades. Anmälan skall under-tecknas av alla styrelsemedlemmar och den skall innehålla

1) styrelseordförandens samt varje styrelse-medlems och suppleants fullständiga namn och uppgift om deras bostadsort;

4) uppgift om fullständigt namn samt bostadsort i fråga om den som har givits rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna stiftelsens namn; samt

7 §

I stiftelseregistret skall antecknas

2) fullständigt namn samt bostadsort i fråga

om ordföranden samt alla medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom även för namntecknarna samt, om medlemmarna i någon annan stiftelses eller något samfunds eller någon anstalts styrelse eller en myndighet utgör styrelse för stiftelsen, ett omnämnande av detta; samt

9 §

Medlemmarna i en stiftelses styrelse och namntecknarna skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Minst en av de personer som avses i 10 § 3 mom. skall vara bosatt i Finland. Justitieministeriet kan bevilja en stiftelse undantag från dessa krav.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

7.

Lag om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 5 kap. 53 § 1 och 2 mom., 56 § samt 59 § 2 mom.,
av dessa lagrum 5 kap. 53 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 5 april 1991 (629/91), som följer:

5 kap.

Virkesflottning

53 §

En medlem av en flottningsförenings styrelse skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte jord- och skogsbruksministeriet beviljar flottningsföreningen undantag.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara styrelsemedlem.

56 §

Styrelsen får ge i uppdrag åt en medlem av styrelsen eller en flottningschef eller någon annan funktionär i föreningen att under styrelsens tillsyn handha vissa förvaltningsangelägen-

heter. I fråga om en sådan person gäller i tillämpliga delar vad som i detta kapitel i 53 § 1 och 2 mom. stadgas om medlem av styrelsen och i 54 § om styrelsen.

59 §

Om revisorna gäller vad som i 53 § 1 och 2 mom. stadgas om medlem av styrelsen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Vad denna lag stadgar om den som är försatt i konkurs skall dock inte tillämpas på en sådan medlem av en flottningsförenings styrelse som har försatts i konkurs innan denna lag har trätt i kraft.

Helsingfors den 16 oktober 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Justitieminister *Hannele Pokka*

1.

Lag**om ändring av lagen om aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78) 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 § 1 mom. och 10 kap. 3 § 1 mom., av dessa lagrum 2 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 9 augusti 1985 (701/85) och 8 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i sist nämnda lag, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Aktiebolags bildande

1 §

Aktiebolag kan bildas av en eller flera stiftare.

Stiftare skall vara i Finland bosatt finsk, dansk, isländsk, norsk eller svensk medborgare. Av stiftarna får dock högst hälften vara bosatta i något annat nordiskt land än Finland. Stiftare kan även vara finskt samfund eller finsk stiftelse. Finskt öppet bolag eller kommanditbolag kan dock vara stiftare endast om de bolagsmän som personligen svarar för bolagets förpliktelser är bosatta i Finland och är finska medborgare eller medborgare i annat nordiskt land. Med tillstånd av handels- och industriministeriet kan även andra än de som nämns ovan vara stiftare.

Den som är omyndig eller i konkurs kan icke vara stiftare.

1 §

Aktiebolag kan bildas av en eller flera fysiska eller juridiska personer (stiftare).

Minst hälften av stiftarna skall vara bosatta eller, om stiftaren är en juridisk person skall den ha hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet medger undantag.

En juridisk person har hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det har bildats enligt lagstiftningen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om det har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhet i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara stiftare.

8 kap.

Bolagets ledning

4 §

Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta i Finland och vara finska medborgare eller

4 §

Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

Gällande lydelse

medborgare i annat nordiskt land. Av styrelsemedlemmarna får dock högst en tredjedel vara bosatta utanför Norden eller vara medborgare i något annat land än Finland eller annat nordiskt land. Handels- och industriministeriet kan bevilja bolag tillsånd att göra avsteg från dessa krav.

Föreslagen lydelse

om inte handels- och industriministeriet beviljar bolaget undantag.

10 kap.

Revision och särskild granskning

3 §

Minst en revisor skall vara i Finland bosatt finsk medborgare eller i 3 mom. avsett samfund. Den som är omyndig eller i konkurs kan icke vara revisor.

3 §

Minst en revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller vara ett sådant samfund som avses i 3 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag**om ändring av 53 och 65 §§ lagen om bostadsaktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 53 § 1 mom. och 65 § 1 mom. lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) som följer:

Gällande lydelse

53 §

Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmarna och disponenten

Minst hälften av styrelsemedlemmarna samt disponenten skall ha hemort i Finland, om inte handels- och industriministeriet beviljar undantag.

Föreslagen lydelse

53 §

Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmarna och disponenten

Minst hälften av styrelsemedlemmarna samt disponenten skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar bolaget undantag.

Gällande lydelse

65 §

Behörighetsvillkor för revisor

En revisor skall vara bosatt i Finland eller vara en sammanslutning som avses i 4 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor.

Föreslagen lydelse

65 §

Behörighetsvillkor för revisor

En revisor skall vara bosatt inom *Europeiska ekonomiska samarbetsområdet* eller vara en sammanslutning som avses i 4 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

3.

Lag**om ändring av 10 kap. 2 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 kap. 2 § 1 mom. lagen den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Behörighetsvillkor för revisor

Minst en revisor skall vara en i Finland bosatt finsk medborgare eller en i 2 mom. nämnd sammanslutning. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor. Revisorn skall ha en sådan kännedom om bokföring och ekonomiska angelägenheter som med hänsyn till bolagets verksamhet behövs för uppdraget.

Föreslagen lydelse

10 kap.

Revision

2 §

Behörighetsvillkor för revisor

Minst en revisor skall vara bosatt inom *Europeiska ekonomiska samarbetsområdet* eller vara en sammanslutning som avses i 2 mom. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor. Revisorn skall ha en sådan kännedom om bokföring och ekonomiska angelägenheter som med hänsyn till bolagets verksamhet behövs för uppdraget.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

4.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54) 69 §, 76 § 1 mom., 80 § 1 mom. och 88 § 1 mom.,

av dessa lagrum 69 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 12 december 1989 (1240/89) och 76 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 29 maj 1981 (371/81), som följer:

Gällande lydelse

69 §

Styrelseledamot skall vara myndig och här i landet bosatt finsk medborgare.

Handels- och industriministeriet kan utan hinder av 1 mom. i enskilda fall ge tillstånd till att styrelsen till en viss del, som inte överstiger en tredjedel av antalet styrelseledamöter, kan bestå av utlänningar eller utomlands bosatta finska medborgare.

76 §

Rätt att teckna firma får inte ges den som är omyndig eller, utan statsrådets tillstånd, den som inte är här i landet bosatt finsk medborgare.

80 §

Enligt föreskrift i stadgarna må styrelsen utse någon av ledamöterna att under styrelsens inseende handhava de löpande ärendena eller eljest viss del av förvaltningen. Jämväl må styrelsen i stadgarna bemyndigas att meddela sådan behörighet åt myndig person utom styrelsen, dock icke åt annan än här i landet bosatt finsk medborgare, med mindre statsrådet för visst fall beviljar tillstånd därtill.

88 §

Revisor skall vara myndig och här i landet bosatt finsk medborgare. Revisor skall hava den insikt i bokföring och ekonomiska förhållanden, som med hänsyn till andelslagets verksamhet erfordras för uppdragets fullgörande.

Föreslagen lydelse

69 §

Minst hälften av styrelseledamöterna skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte handels- och industriministeriet beviljar andelslaget undantag.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara styrelseledamot.

76 §

På firmatecknare tillämpas vad som i 69 § stadgas om styrelseledamöter.

80 §

I stadgarna kan bestämmas att styrelsen får utse någon av ledamöterna att under styrelsens inseende handha de löpande ärendena eller annars en viss del av förvaltningen. Styrelsen kan också i stadgarna bemyndigas att ge sådan behörighet åt någon som inte hör till styrelsen. Bemyndigande får likväl inte ges åt den som är omyndig eller försatt i konkurs och inte heller utan handels- och industriministeriets tillstånd åt den som inte är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

88 §

En revisor skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara revisor. En revisor skall ha den insikt i bokföring och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till andelslagets verksamhet behövs för uppdraget.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Vad denna lag stadgar om den som är försatt i konkurs skall dock inte tillämpas på en sådan styrelseledamot, firmatecknare eller i 80 § lagen om andelslag nämnd handhavare av andelslagets förvaltning som har försatts i konkurs innan denna lag har trätt i kraft.

5.

Lag**om ändring av 4 § prokuralagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 § prokuralagen av den 2 februari 1979 (130/79), sådant detta lagrum lyder i lag av den 9 augusti 1985 (702/85), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Prokurist i aktiebolag och andelslag skall vara bosatt i Finland och uppfylla de krav beträffande medborgarskap som är stadgade i fråga om firmateckare i dessa samfund, om inte handels- och industriministeriet medger undantag.

4 §

En prokurist i aktiebolag och andelslag skall vara bosatt inom *Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*, om inte handels- och industriministeriet beviljar aktiebolaget eller andelslaget undantag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

6.

Lag**om ändring av lagen om stiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 7 § 1 mom. 2 punkten och 9 § 2 mom. lagen den 5 april 1930 om stiftelser (109/30),

dessas lagrum sådana de lyder, 6 § 2 mom. 1 och 4 punkten och 7 § 1 mom. 2 punkten i lag av den 13 juli 1964 (400/64) samt 9 § 2 mom. i lag av den 27 mars 1987 (349/87), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

6 §

En stiftelse skall anmälas till stiftelseregistret

En stiftelse skall anmälas till stiftelseregistret

Gällande lydelse

inom sex månader efter det tillståndet att grunda den beviljades. Anmälan skall under-tecknas av alla styrelsemedlemmar, och den skall innehålla

1) styrelseordförandens samt varje styrelse-medlems och suppleants fullständiga namn samt uppgift om deras medborgarskap och hemort;

4) uppgift om fullständigt namn, medborgarskap och hemort i fråga om den som har givits rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna stiftelsens namn; samt

7 §

I stiftelseregistret skall antecknas

2) fullständigt namn samt medborgarskap och hemort i fråga om ordföranden samt alla medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom även för namntecknarna samt, om medlemmarna i någon annan stiftelses eller något samfunds eller någon anstalts styrelse eller en myndighet utgör styrelse för stiftelsen, ett omnämnande av detta; samt

9 §

Medlemmarna i en stiftelses styrelse och namntecknarna skall vara i Finland bosatta finska medborgare, om inte statsrådet medger undantag.

Föreslagen lydelse

inom sex månader efter det tillståndet att grunda den beviljades. Anmälan skall under-tecknas av alla styrelsemedlemmar och den skall innehålla

1) styrelseordförandens samt varje styrelse-medlems och suppleants fullständiga namn och uppgift om deras *bostadsort*;

4) uppgift om fullständigt namn *samt bostadsort* i fråga om den som har givits rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna stiftelsens namn; samt

7 §

I stiftelseregistret skall antecknas

2) fullständigt namn samt *bostadsort* i fråga om ordföranden samt alla medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom även för namntecknarna samt, om medlemmarna i någon annan stiftelses eller något samfunds eller någon anstalts styrelse eller en myndighet utgör styrelse för stiftelsen, ett omnämnande av detta; samt

9 §

Medlemmarna i en stiftelses styrelse och namntecknarna skall vara *bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*. *Minst en av de personer som avses i 10 § 3 mom. skall vara bosatt i Finland. Justitieministeriet kan bevilja en stiftelse undantag från dessa krav.*

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

7.

Lag**om ändring av vattenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 5 kap. 53 § 1 och 2 mom., 56 § samt 59 § 2 mom.,
av dessa lagrum 5 kap. 53 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 5 april 1991 (629/91), som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Virkesflottning

53 §

Medlem av flottningsförenings styrelse må endast vara i landet bosatt finsk medborgare, som ej är omyndig.

Utan hinder av 1 mom. kan jord- och skogsbruksministeriet i skärskilda fall meddela tillstånd till att en utlänning eller i utlandet bosatt finsk medborgare får vara medlem av styrelsen. Antalet sådana medlemmar får dock inte överstiga en tredjedel av hela antalet medlemmar.

53 §

En medlem av en flottningsförenings styrelse skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte jord- och skogsbruksministeriet beviljar flottningsföreningen undantag.

Den som är omyndig eller försatt i konkurs får inte vara styrelsemedlem.

56 §

Styrelsen må uppdraga åt medlem av styrelsen eller flottningschef eller annan funktionär i föreningen att under styrelsens tillsyn handha vissa förvaltningsangelägenheter. I fråga om sådan person gäller i tillämpliga delar vad om medlem av styrelsen i 53 § 1 mom. och om styrelsen i 54 § i detta kapitel är stadgat.

56 §

Styrelsen får ge i uppdrag åt en medlem av styrelsen eller en flottningschef eller någon annan funktionär i föreningen att under styrelsens tillsyn handha vissa förvaltningsangelägenheter. I fråga om en sådan person gäller i tillämpliga delar vad som i detta kapitel i 53 § 1 och 2 mom. stadgas om medlem av styrelsen och i 54 § om styrelsen.

59 §

Om revisor gäller vad i 53 § detta kapitel om medlem av styrelsen är stadgat. Av revisorerna må dock endast en vara person, som avses i 2 mom. av sagda paragraf.

Om revisorna gäller vad som i 53 § 1 och 2 mom. stadgas om medlem av styrelsen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Vad denna lag stadgar om den som är försatt i konkurs skall dock inte tillämpas på en sådan medlem av en flottningsförenings styrelse som har försatts i konkurs innan denna lag har trätt i kraft.